

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai
12 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat”
li-se dau gratuit. — In Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foala Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Banii se trimit
la dl John I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foli
la Orăștie se dă de știre prin o cartă postală.

UNELE—ALTELE

Di Iorga prin Ardeal.

In zilele săptămânii trecute și începutul celei de față, dl profesor N. Iorga a făcut o călătorie prin Ardeal, Bănat și Crișana, însoțit de mai mulți deputați și ziaristi, printre cari dl deputat Tonl, dl Făgejel, harnicul editurii dela Craiova și dna, de tot vre-o 8 persoane.

Dl Iorga s'a oprit la Brașov, la Sibiu, de unde a trecut peste Sebeșul-sășesc, Orăștie, Deva, la Caransebeș, la Arad, la Orade, — unde a ținut câte-o conferință despre „Refacerea morală” a neamului nostru și a țării, după căderea în care ne-a scufundat și pe noi, ca pe toată lumea, prea lungul război. Acest război a răsturnat nu numai atările de lucruri din țări și țările înseși, ci a răsturnat într-un chip îngrozitor și în măsură îngrijitoare, și stările din sufletele oamenilor.

Urmările se văd la fiecare pas: Oamenii par că nu s'au mai sculat de demult, cari munceau cu sîrg și cu rost; azi fiecare ar munci cât mai puțin și ar vrea să se facă bogat mare de azi până mâine, cu orice preț, pe orice căi, cu orice mijloace! E o goană nebună după maverie, fără a se mai gândi cineva și la suflet, la cinste, la binele de obște, la numele bun al neamului și al țării.

„In țările din Apusul Europei spune dl Iorga care vine din Franța unde a văzut cum se lucrează, — se muncește din greu și cu stăruință la refacerea celor zdrobite de război.

„Cine se îngrijește la noi de refacerea ținuturilor păgubite de război? Statul nu, căci cel din fruntea lui au alte griji mai mari pentru el, — iar Societatea (obștea, mulțimea noastră a tuturor) încă nu, fiindcă ea însași are nevoie de o refacere morală, de o înnoțire a sufletului său bolnăvii...”

„Această refacere, această înnoțire a sufletelor, trebuie s'o întreprindem!”, — spune dl Iorga. Și dă arată ce se face de pildă în Statele Unite ale Americii și alurea, unde lumea muncește din greu, nu face numai „politică”. Iar la noi e chiar pe dos! La noi se face numai „politică”. Și încă ce „politică” plină

de urș, și de patimă, ca între dușmanii cei mai răi.

„Să încetăm politica urei și să începem cu credință politica cea rodnică, ziditoare, încălzită de marea gând al ținerei la oală!” — spune dl Iorga peste tot locul.

Indemnuri înțelepte și de bine pentru țară, — numai de ar fi înțelese și prinse de sufletele noastre, azi așa de tulburate...

Venitele statului

S'au îmbunătățit în chip simțitor. Se crede că anul se va încheia cu un prisos de peste 2 miliarde Lei (două mii de milioane). Aceste prisosuri se vor folosi pentru plata cametelor datorită celor mari în străinătate.

Ministrul de finanțe a oprit orice tipărire de bani de hirtie mai departe!

Ca mâine va trebui să înceapă a scoate din folosință o parte a hirtiei și a o nimici, ceea ce va trage după sine urcarea prețului banului țării.

Scăderea Leului.

In timpul din urmă Leul românesc iară a suferit scăderi pe piețele de bani streine. Multă lume dela noi s'a crucit de noua scădere, căci nu se prea vede de ce ar fi scăzând, cînd Statul nu mai cere tipărire de hirtie nouă, căci are venite mai mari ca cheltuielile; cînd guvernul spune că a îndreptat cumpăna cheltuielilor în buget; cînd anul se arată bun pentru roada țării; cînd puțurile de petrol dau tot mai mult și se vinde tot mai mult, — cînd toate s'ar părea să ne arate, că ar trebui să crească, nu să scadă prețul banului țării.

Marele ziar francez „Le Temps” din Paris, ne dă o lămurire, care ne ușurează gândul. El spune:

„Știrile cari vesteau scăderea Leului românesc la bursa (târgul mare de bani și mărfuri) din Paris, a trezit uimire în România, care nu pricepe de loc acest lucru.

„Doar România a stabilit un buget cu rânduială; hirtie nouă ori bonuri nouă de tezaur, nu se mai fac; roada se arată minunată; vămile aduc venite însemnate.

Scăderea banului românesc e armarea manevrelor speculanților interesați (cari caută folos din asta!)

„Asemenea manevrări (a speculanților, mai toți Jidani! N. Red.), înăsprind și îngreunînd legăturile țării cu străinătatea, fac rău nu numai României, ci țărilor producătoare (roditoare) din Apus și așa refacerii Europei însași”.

Așa osîndește ziarul francez pe speculanții blăstămați cari se joacă cu prețul banului țării.

24 IULIE

e zi de mare praznic pentru neamul nostru: E ziua care aduce aminte de strălucita biruință a armatelor române, refăcute în timp de abia 6 luni, asupra a de patru ori mai numeroaselor și preaincrezutele oștiri ale Kaizerului, cari se întăriseră la Mărăști-Mărășești așa de tare, încît se credeau ca într-o cetate de granit. Dar o singură ridicare a oștilor române în ziua când aveau și ele armele și uneltele de luptă pe care le avea dușmanul, — și Nemții rămăseră uluiți: valul dorobanților dete peste cap din cea dintîi zi, tot zidul lor de apărare și trufia germană se văzu fugind, speriată de moarte, din calea năpraznicilor fii ai Moldovei, Munteniei și Ardealului, — căci acum și Ardelenii luptau alături de frații lor din vechiul Regat, pentru alungarea cotropitorilor din vechea țară și apoi pentru desrobirea părinților și fraților lor din Transilvania!... Erau în șirele luptătoare toți cei peste 200 de tineri ardeleni ieșiți ofițeri din școala de ofițeri din Moldova în timpul refacerii, și erau cele 3 batalioane de Voluntari ardeleni veniți din Rusia, și intrați în foc cu ofițerii lor în frunte...

Au fost zile de negrăită însuflețire și măriri națională. În câteva zile Nemții cu Austriacii și Ungurii împreună, fură azvirliti 30 de kilometri înapoi, și ei nu se mai opreau din fuga rușinoasă, dacă nu le venea în ajutor... ticăloșia rusească, care făcu ca armatele rusești, în loc să meargă și ele înainte macar tărâte de avântul sfînt al armatelor românești, — s'au dat napoi, lăsînd descoperită aripa dreaptă românească și prin asta silind falnicele armii biruitoare, a se opri locului, ba a se retrage chiar de pe locurile luminate biruințe, pentru a-și găsi de nou legătură și coperire aripel...

Și veni apoi „malul” german, 13 Divizii, și se azvirliră la Mărășești asupra celor 4 Divizii românești, ca să le sfîlme și se cuprindă Moldova! Și dacă vestitul „malu” (adunarea tuturor rezervelor într'un punct și izbirea cu toate puterile aci!), a reușit să împingă și pe Francezi la Verdun 40 kilometri napoi și numai apoi malul să stea pe loc și să cadă

spart de greu contra-loviturilor, și dacă și pe Englezi i-a putut împingea bine napoi, ba li-a și spart frontul pe câteva zile, — pe Români, vezi, la Mărășești nu i-a putut clinti din loc nici o palmă de pământ! Valurile germane se izbeau aci ca de stînci de granit și se sfărîma val după val, până ce se sparse toată puterea valurilor și ele căzură zdrobite de puternica împotrivire românească! Nu voiau Nemții să creadă că Români îi luptă aci, spuneau că au venit Japonzii, ba că artileria rusească cea mai bună s'a adunat toată aci, — și câte bazme toate! Nu era nimic adevărat. Era minunata artilerie românească, și strașnica infanterie română care acum aveau și ele tot ce le trebuia, — iar așa nu mai era chip să le răpună nici armata care se credea cea mai puternică din lumea României radeau primejdiei în față și primeau azvirlirile desnădăjduite germane cu vorba mândră luătoare în ris: „Pe aceea nu se trece!”. Cum nici nu s'a trecut!

Dar strașnicele încercări de aproape 2 săptămâni, au băgat în pământ și multe mii de viteji români, soldați și ofițeri, și ofițeri francezi și o parte și de Ruși. Sunt pline toate păraele și colinele și pădurile, de cruci albe cari vorbesc de sfinții apărători de țară, ce dorm în umbra lor.

Intru pomenirea acestora, intru slăvirea faptei și vitejiei lor, — se face la 24 Iulie mare închinare la Mărăști și Mărășești. Merg lumea multă dela București și din toate părțile țării, merg capii oastei, merg camarazii cari coperiți de glorie, au avut norocul a scăpa cu zile din iadul luptelor din acele văi, și tineretul școlar din apropiere, — și fac parastas la morminții eroilor și pomenirea cu laudă a jertfei lor celor sfinți.

Să-i pomenescă cu evlavie și încolo în toată țara toți slujitorii sfințelor altare românești, în ziua aceea sau în Dumineca următoare.

Căci vrednici sunt de închinarea noastră în veci!

M. S. Regina la Sovata.

Ziarele din București ne aduc știrea, că Maestata Sa Regina a luat o mult grăitoare hotărâre: Să vie să stea cîtva timp la băile (scălzile) din Sovata, — comuna destul de neînsemnată în județul Mureș-Turda, plasa Sereda, care abia are vre-o 2500 locuitori, între

care doar 500 Români, ceilalți unguri. Comuna are însă scâlzi, a căror veste a străbătut până de parte, pentru puterea vindecătoare a apelor lor.

Și Maestatsa Sa Segina a aflat de bine să vină pe câtra timp chiar la această scâlzi nu de mâna întâi.

Lucru vădit, că venirea M. Sale e cu adânc înțeles: Vrea să arate multor bogătași mari și mici ai țării, caricum dă vara, fuga în „străinătate” unde varsă la bani ca pe gărlă, pentru scâlzi care nu-s cu nimic mori bune pentru sănătate, ca de pildă, Sovata, și alte scâlzi din Ardeal, din Moldova din Muntenia, Semnul M. S. Rșgine parcă le zice acestora: Bu cât mari de folos lucru ați face, dacă v'ați opri la aceste băi ale noastre, care pe lângă puterea de vindecare la fel ca a băilor străine, mai au o mare însus ce sunt ale noastre! Și ori-ce ban varsat aici la ele, înmulțește evrul țării și dă putință acestor băi azi poate prea stră-căcioase, să fie mâna strălucită!...

Oare înțelegem în acest Glas?

Știri politice

Iaponia

Își scade numărul soldaților la 58.000 de oameni. Semn că are nădejde de pace îndelungată și vrea în acest timp să crească și înflorească în cultură (bună învățatură) cu sumele uriașe ce le cruță prin împușinarea armatei. Ii dă mâna. N'are vecini primejdioși pe aproape. Fără de ea.

AUSTRIA

se clatină, ca în ajun de prăbușire.

Nenorocita Austria, fosta tirană a atâtor țări și popoară prin veacuri, — a fost așa de sleită de războiu, încât nu se mai poate întrâna. Banul ei, „coroana” austriacă, e ca o lumină ce stă să se stângă: acum licărește abia, apoi iar se înalță flacăra ei și iar scade de abia se mai vede...

Următoarele cifre ne arată starea deznădăjduită a Austriei, oglindită în starea banului ei:

Coroana austriacă înainte de război era mare ca Leul românesc. Acum capeti în Viena pe 1 Leu rom. ca azi 75 coroane, mâne numai 60, dincolo 90 apoi și 120! și iară numai 90...

Un dollar american era cu 5 coroane. Azi se dau 23-500 coroane austriace pe un dolar.

O liră sterlină engleză era 24 coroane, — azi e 103-000 coroane!

Prețul mărfurilor se schimbă nu mai mult din zi în zi, ci din oiaș în oiaș! O perache de ghete (păpuși) e dimineața cu 45-000 coroane, la amiază e cu 50-000, sara poate e și mai scumpă sau și mai lesne.

Ai un cec (mandat de plată) dela o bancă franceză, dat în franci francezi. Capeti dimineața pe el 100 000 coroane, la amiază 150-000, iar la 2 după prânz 180 000...

Căci ori ce au bani, se îngrozesc ca de moarte, că coroana lor

va ajunge fără nici un preț! — și de aceea compără pe rușii capului ori-ce lucru strâin, bani străini, hârtie de preț străină, — numai să aibă la mână ceva ce nu se clatină așa de amețitor în prețul său.

Se crede că Austria, nu mai poate fi mântuită de o prăbușire economică totală! Căci are perdere (deficit) în fiecare lună: cîte 80 miliarde cor.

Și Germania?

De câteva săptămâni lumea e speriată de repede scădere a Mărcii germane (a banului german). Pe când în Februarie a acestui an, 1 dollar se plătea în Berlin cu 186 Mărci, azi se dă pentru un dollar 534 Mărci!

Așa pentru-că și Germania a luat-o pe drumul — Rusiei. Tăpărește la bani de hârtie, fără samă. Se vestește din Berlin, că banii de hârtie au sporit în Germania într-o săptămână cu 8 miliarde! În felul acesta țara e apucată în vârtejul de prăpăd financiar al Austriei și al Rusiei.

Bărbații de stat englezi și francezi (în sfaturi, cum să vie în ajutorul Germaniei), să n'o lase a se scufunda în hăul ce o amenință, — căci ea are încă datorii de împlinit față de burlători, și o cădere a ei în ruină, e o pegubă și pentru burlătorii săi.

Cum e în Budapesta?

Budapesta a organizat un „bîrg de mostre” la care au mers și mulți neguțori din România să-l vadă. Ei spun că scumpetea e îndoită ori întreită în Budapesta ca la București: La hotel au trebuit să plătească 1500—1700 coroane pe zi (adecă 250—300 Lei!); un kilogram de carne costă 350—400 coroane (adecă 75—80 Lei); pâinea 70—80 cor. kilogramul (adecă 15—16 Lei).

Săptămâna trecută au fost tulburări mari în Pesta din pricina scumpetei. Au fost ciocniri între poliție și mulțimea tulburată. Politicii spun, că socialistii mână lucrurile spre bolșevism și în Pesta.

În Bulgaria

guvernul se vede că e foarte urgisit de cărturarii țării. Advocații au (fuit) Congres (mare sfat) și au hotărât să nu mai primească a fi apărătorii nici unui om care e sîntut ca sprîjinilor al acestui guvern.

— Preoții sunt conchemați în congres pentru a escomunica (a pune sub anatema) din biserică bulgară pe Miniștrii de azi ai țării și a închide bisericile pe 5 luni de zile, ca protest împotriva acestui guvern fără-de-lege.

Parcă suntem încunjuțați de case de nebuni... Și când vedem alășa nebun în jurul nostru, oare n'ar fi vremea să fim noi mai cuminași decum suntem?

Din Rusia

aduce știri foarte rele un ziar mare francez, luându-le chiar după mărturisirile unui ziar bolșevic „Izvestia” și mai ales după a unor cărturari cari au mai scăpat să iasă din țară și să se adapteze în

vecina Finlanda. Nou sosiții spun, că le e groază și a povestii ce au văzut în timpul din urmă în Rusia.

» În ținuturile bîntuite de foame — spun ei — moartea a ajuns să secere viețile, ca nicăiri în lume. În cele din urmă 4 luni, dintre oamenii mari tot al 4-lea om a murit de foame (25%), iar din copii 50% (jumătate, tot al doilea!)

Un medic spunea: Azi mor numai de foame în Rusia mai mulți decît mureau pe front când războiul era mai crâncen și mai ucigător!

Dar afară de foamete, fac potop boalele multe ce vin din pricina lipsei de hrană. Tifosul și holera stîng milioane de vieți.

Țăranii nu mai lucrează decît pentru casa lor, căci tot ce le intră, li se ia de atîpănire prin rechizițiile și nici de plătit nu le plătește nimeni ce le a luat.

Chiar gazeta bolșevică „Izvestia” dela 25 Mai mărturisește că e rău de tot: La sate oamenii nu au chiar nimic cu ce să mai hrănească, nici cu ce să-și mai muncească câmpiile: și au mîncat totă vitele, apoi cîinii, pisicile, păsările și chiar gurganii de pe lângă sălășurii... Iar acum, slăbiți, numai umbra, zac sate întregi jos, așteptându-și și cerându-și dela Dumnezeu sfîrșitul... Unii au cercat să fugă din ținuturile bîntuite de foamete, dar pe uriașele depărtări, ei au căzut pe drumuri și s'au potopit pe acolo.

Doamne apără-ne de-a trăi asemenea zile nici în vis!

ANGLIA

de ce nu se clatină?
— Ce-i la ea, și ce-i la noi?..

Și Anglia a avut greutăți mari cu războiul. Am putea ch'er spune că ea a fost osia puternică în jurul căreia se învîrtea toată mașinăria statelor aliate, intrate în războiu împotriva Germaniei trufașe. Mai ales greul cheltuielilor, a apăsat pe Anglia mai mult ca pe ori care alt stat din „antantă”.

După războiu ea se plîngea că și puterea ei economică, bănească, se clatină și abia o pot ține să stee încă drept...

O politică cuminte a guvernelor sale însă, a ajutat-o, ca după 4 ani de zile, guvernul ei să poată vesti lumii, că — a trecut peste ce a fost greu! De azi înainte ea merge spre ușurarea deplină și spre înflorirea mare, strălucitoare, de care se bucura înainte de războiu.

Zilele-astea Miniștrii de finanțe (peste banii țării) ai Angliei, a arătat în adunarea țării, că a făcut însemnate crușări, cari au pus bugetul țării în bună rîndulă. Și are nădejde, că prin crușările cu bună socoteală ce mai plănuește, să se ridice peste ori-ce greutate.

La cererea unui deputat, ca să i spuie, cit e datorla Angliei față de Statele Unite americane, — Miniștrii a răspuns, că e de 943 milioane lire sterline (1 liră sterlină era în vreme de pace 24 Lei, așa dar o datorie de peste 20 miliarde de Lei buni, numai față de Statele-Unite!, apoi ce o fi față de proprii cetățeni!)

Dar, a adăus îndată Miniștrii, din toate anul trecut până azi, într-un an de zile, datorla flotantă

(schimbătoare, mișcătoare) a Angliei, a fost scăzută cu 409 milioane lire! Adecă cu foarte mult.

De ce? Pentru-că partidele politice din Anglia nu se mîncă unele între altele ca niște vrășmașe de moarte, ci aflînd în înțitul lor Miniștrii Lloyd George un om vrednic, toate partidele li roagă să stee la cîrmă și să conducă cu bine, și cu ajutorul lor al tuturor, corabia statului în aceste zile de mari greutăți... Așa apoi statul facă și merge spre puternică revenire în fire.

Pe cînd la noi, fiecare guvern ajuns la cîrmă, se întrebă: oare avea-volu răgaz jumătate de an, un an, mult unu și jumătate, să lucreze?... Guvernul Valda, înțitul guvern după rîndulă, întemeiat pe un sfat al României întregite, abia fu lăsat să lucreze trei luni și nesătimpărul celorlalte partide, îl înlătură. Guvernul următor, al lui Averescu, cîrmui țara un an și jumătate, dar val de ea cîrmuire. Fu numai o harță și o frămîntare pe loc, ca val de ea... Cel de acum nu are așternut mai pe trandafir. Pe spini stă și el.

Și partidele potrivnice dădeau cu căciula în pod de bucurie că au răsturnat pe Valda, apoi părea că au prins pe Dumnezeu de-un picior că au trîntit și pe „Averescu”, și azi iar par-că n'ar fi praznic mai mare pe țară, ca dacă ar cădea și Brătianu.

Iar în vreme-ce aceste lupte politice strășnice (ca să nu le zicem a'fel), se învoibură în jurul ruzii de ocîrmuire a țării, — țara auzere cumplit și nu vede pentru ea nici un bine...

Ne-a dat Dumnezeu noroc să avem România Mare, dar un pic de minte de ne-ar da acum, ne-ar face cel mai mare bine.

Nu-i pace.

Nici acum Grecii și Turcii nu au ajuns să aibă zile de pace.

Grecii s'au refăcut și se cred destul de bine pregătiți, pentru a începe de nou luptele împotriva Turcilor în Azia Mică, vrînd să le dea lovitură hotărîtoare.

Turcii, încurajați de izbînzile avute în vara și toamna trecută asupra Grecilor, — nu se dau nici ei păcii. Își încoardă și ei toate puterile, — dar, după cum spun telegramele din urmă, trupele turcești par obosite, sătule de război. Așa se vestește, că un Corp de Armată de-alui Kemal Pașa în drum spre Constantinopol, s'a răscoalat. Nu și mai ascultă ofițerii, nu mai vrea război. Că li-i destul de 8 ani acum. S'au trimis trupe împotriva celor răscoalăți. — dar și acestea au trecut pe partea răscoalăților.

Impărțirea pămîntului.

Pentru grăbirea împărțirii de pămînt. Se scrie că mare parte din proprietarii unguri din Ardeal, nu pun la îndemîna deregătorilor hărțile (mapele) moșiilor lor, îngreunînd astfel lucrările comisiilor de împărțire.

De aceea Ministeriul de Agricultură a dat poruncă, ca măsurarea moșiilor ce vin sub împărțire, să se facă, în afară de agronomii statului, și de inginerii particulari (privat). Au fost luați în ajutorul comisiilor de împărțire în toate județele numeroși ingineri ca să ajute la măsurările de lipsă, grăbind astfel pregătirile pentru împărțire.

NOUȚĂȚI

Principesa Elisabeta, soția Moștenitorului de Tron al Greciei, fiind deplin însăntoșită, — vine la 1 August acasă la părinți, la dulcea și binefăcătoarea Sinaia, unde petrece vara și Familia noastră Regală. Vine cu soțul său, Principele de coroană George, și stau aci până la 1 Septembrie, când apoi se duc la insula Confu, cea cu climă admirabilă de toamnă.

Alteța Sa Regală Principele Carol, Moștenitorul Tronului, a trecut în 15 Iulie cu automobilul pe la Orăștie, peste Deva, la Arad și de aci la Timișoara, unde, în 16, 17 și 18 au avut loc mari producții de sport, la care Alteța Sa a dorit să fie de față. Era însoțit de Principesa Elena Moștenitoarea Tronului, și de surorile acesteia Principesele grecești Kira și Irina. De la Timișoara au mers la Reșița și Anina și pe alt drum s'au întors la Sinaia.

La numărul de față

am alăturat Mandate Postale pentru trimitere de bani. Cinstiții noștri abonați, care n'au plătit foile decât pe jumătatea din tate a anului, sunt rugați să trimită plata și pe jumătatea a doua. Cei ce au și ceva restanță, s'o până și pe aceea.

Cel ce a plătit pe anul întreg, să dea Mandatul Postal la altul, care ar avea lipsă de el pentru a se abona.

Alungăți de foame și de groază prăpădului din Rusia, au trecut în Basarabia în anul acesta numai până la 1 April 38000 de persoane din Rusia, între cari 15.000 de bărbați, 11.000 femei, ceilalți copii. După neam sunt printre ei și 818 Români, căci peste Nistru se găsesc respirate până în Cherson, și mai ales în Cherson, multe sate locuite de „Moldoveni”, cari și acum își știu limba și se spun „Moldoveni”. Pe o parte din ei ni-l aduce, laca, marea nenorocire ce a dat peste hotarele care-i atrăseseră prin bogăția lor, prin belșugul lor și pe cari azi le pârlește focul iadului... Ceilalți sunt mai ales Jidani (53.000). Ruși abia 3000. Se vede că Rușii nu placă de pe pământul lor, acolo au trăit, acolo se lasă mai bine să moară. Jidanii, fiindcă nu mai au de pe cine suge, pleacă spre alte hotare mai cu „noroc” pentru ei.

Mare nenorocire de cale ferată a avut loc Joia trecută în 13 Iulie pe linia ferată aproape de Comarnic (între Predeal și Ploiești). Între stațiile Comarnic și Valea-Largă, este un pod peste râul Prahova, pod care în timpul retragerii armatelor române de la Predeal, a fost aruncat în aer cu dinamită de armata română. Nemții au zidit podul de nou, dar nu așa trainic ca cel de mai înainte, oi așa mai de „război”, cum sunt acum toate lucrurile „tip de război”. Și Direcția Căilor Ferate Române, n'a ajuns să pană alt pod puternic, ca cel din vremea de pace, în locul celui „de război”, lăsat de Nemți.

Joi pe cînd trenul Express ce merge de la București spre Predeal—Teiuș—Arad—Budapesta, la Viena, a ajuns pe pod, tras de 2 mașini nouă, grele. — După ce înția mașina a trecut podul, sub a doua mașină un stîlp al podului a prărit și s'a rupt, fiind, se vede, cam putrezit. Mașina a doua a căzut în riu, trăgînd după ea și 3 vagoane, anume vagonul de bagaje și 2 vagoane cu călători. Ceilalți 4 vagoane cu călători s'au oprit pe partea de pod rămasă nesurpată și pe linie afară de pod.

Mașinistul și fochistul mașinei căzute în riu, au fost omorîți pe loc, iar dintre călători a fost omorît Colonelul Sergiu Ionescu, fost șef de cabinet al fostului ministru de război Rășcanu, și încă un călător, iar vre-o 20 de călători greu răniți și alți vre-o 40 mai ușor răniți. Era în tren un Consilier de Curte, Bogdan, cu soția și 3 copii, toți cinci au suferit răni destul de grele, și părinții și copiii. Răniții greu au fost duși în spitalele din Ploiești, Cîmpina și Sinaia, răniții mai ușor la București.

An alergat îndată la locul nenorocirii M. S. Regale de la Sinaia, Directorul General al Căilor Ferate și mai mulți doctori.

Trenurile vin acum pentru Ardeal pe la Turnu-Roșu—Sibiu—Copsa. Pentru călătorii fără povară merg trenuri și pe linia cu nenorocirea și ei trec apoi peste riu pe un pod pus în pripă și încă în trenul de dincolo, care e abia pe 60 metri departe.

Se va face un pod vremelnic, până să se pună un pod trainic ca în vremile bune.

Lumea bagă foarte de vină conducerea Căilor Ferate, că nu cercetează prin inginerii săi podurile și drumurile, ca să nu se întimplă astfel de nenorociri ce ne fac număra.

NŪ PUTEM

lucra cu credit, în aceste zile de scumpete și când nici nouă nu ne dă pe așteptare nici fabrica de hârtie, nici alte fabrici, — de aceea rugăm pe abonați să nu aștepte a le trimite foile pe credit, că ne încurcă rău, ci să le plătească înainte.

În Italia a avut loc lângă Valencia o strașnică ciocnire de trenuri, în care au rămas morți pe loc 23 de călători și foarte mulți răniți.

A început trimiterea de sare în Sîrbia. În urma unei învoielii economice între România și Sîrbia, săptămîna trecută s'a început trimiterea de sare pentru țara vecină, care e foarte lipsită de sare. Trei șlepurii încărcate cu sare au pornit pe Dunăre în sus spre Belgrad. Sarea e din minerie (băile) de sare din Ardeal.

Fondul „Clopotelul Eroilor” s'a înființat în Bobalna (I. Orăștie) în 1920 la Paști. Tinerul Dumitru Herța, fost și el soldat, întors cu pace acasă, și-a adus aminte de cei cari mult au suferit și pe urmă au murit în acest cumplit război, — a stat de vorbă cu oamenii naintea bisericii în ziua de sf. Paști, rugându-i pe toți cei cu inimă bună și mîna darnică, să ajute la întemeierea „Fondului pentru Clopotul Eroilor”, fond din care să se cumpere la timpul său, când vor fi bani de-a-juns, un clopot care să aducă mereu

aminte de cei întru a căror pomenire s'a cumpărat: de cei căzuți în război, din această comună.

El însuși, stărnitorul, a dăruit 500 coroane. Această sumă, prefăcută la timpul seu în Lei, sporită și cu dăruirile altora, dă azi casei bisericii suma de 600 Lei, cari sunt depuși la banca „Ardeleana” din Orăștie.

Incepătorii și îngrijitorii Fondului, roagă pe cei cu tragere de inimă pentru casa lui Dzeu din această comună, să trimită și ei ajutoarele lor, pentru ca cu o zi mai înainte să înceteze starea tristă de azi, care durează decînd erau pe aci tari și mari oștile maghiare, — cari au batjocorit sfintele noastre biserici, luându-le clopotele...

Unde au ajuns! Se vestește din Moscva că bolșevicii ruși au spart mormintele Țarilor îngropați în biserica „Petru și Pavel” din Petrograd, ca să mai aile câte-un inel de aur, un cercel ceva. Sicriul împăratului Alexandru I. a fost găsit gol!

CEL-CE VREA

să dea dovadă că e adevărat binevoitor fraților săi din popor, va stăruî cât mai mult, ca și acei cari nu au foi la casa lor, să-și aboneze una potrivită pentru țărani. Binevoitorii foilor noastre, să îndemne și pe alții a le abona. Când trimite abonamentul (plata înainte) pentru sine, omul nostru bun să ne trimită și pentru un abonat nou.

Din București pleacă în fiecare zi 23 trenuri de persoane, și sosesc tot atâtea. Tot la 20—25 minute pleacă și sosește un tren. După 11 seara până la 6% dimineața însă, nu mai pleacă și nu mai sosește nici un tren. E timpul de odihnă pentru armata de slujbași hărțuiți încolo și încoace de la 6 dimineața până la 11 seara. — Iar trenuri de povară câte sosesc și pleacă, nici nu li-se știe numărul.

Licitația pentru aprovizionarea cu fân și pae a unităților armatei din Orăștie, anunțată pe 5 Iulie, s'a amînat pe 1 August, — din lipsa de oferiți la data dinții. Doritorii, să ceară lămuriri mai de aproape la Comendulrea Pieței Orăștie în ori-ce zi înainte de amîz.

Sămănătorii de lumină...

Acei cari se silesc a răspîndi celirile bune, alese, în popor, implinesc o slujbă de cea mai mare însemnătate în sînul lui.

Printre acei cari, așînd de bune pentru țărani foile noastre, s'au strădui a le răspîndi în anul de față printre ei, — afară de cel arătați în numărul trecut, — avem plăcerea a mai înșira pe următorii:

Di I. Negrea, din Nădrag, ne-a trimis 5 abonamente.

Di Iosif Capotescu din Brănești, 2 abonamente.

Di Ioan Rădulescu din Cerna, 4 abonamente.

Di Ioan Măgăliu din Răchita, 2 abonamente.

Di P. Moacă din Anina, ne-a trimis banii pentru 5 abonați.

Di Vasile Joldea din Bodești, pentru 4 abonați.

Di Ilie Radu din Loman pentru 3 abonați.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultoții, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj) de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombă. — Scoatere de dinți fără durori. — Punere de danturi.

Di I. Deliman Nuțu din Săteuș, pentru 3 abonați.

Di I. Dobrița din Corbești, pentru 5 abonați.

Di G. Tatar din Juriova pentru 3 abonați.

Di Iacob Valea din Stupini, pe lângă al dsale încă un abonat nou.

Di Ioan Halmăjan din Dumbrava, pentru 2 abonamente.

Di Aurel S. Crăciun, inv. în Ferendia, a trimis pe jumătatea a doua de nou abonamentul pentru 15 înși din comuna dsale.

Di Andrei Pușcaș din Mocia, pentru 3 abonați.

Di Petru Morar din Căpruța, pentru 2 înși.

Di Petru Roșu din Țincova, pentru 2 abonați.

Di Romul Pop inv. Covășlanț, pentru 3 abonați.

Di Dimitrie Mornăilă I. Mitră, Siciău pt. 2 abonați.

Di Ioan Șerbănași din Solovăstru, pentru 3 înși.

Di Bobotean Gligor din Vidalm, 2 abon.

Tuturor: călduroase mulțămiri!

O carte de cassa cineva din greșală a luat-o de pe pult din prăvălia W. Ferenczi; acela e rugat să mi-o trimită, — sau dacă cineva are cunoștință unde se află, să mă înștiințeze.

W. Ferenczi,
(536) 1—1 comerciant, Orăștie.

Pentru d. secretari și primarii

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare la „Tipografia Românească” din Deva (lângă casa județană) și la „Tipografia Libertatea” în Orăștie:

Cartea Școltelor Comunale ce se cer acum a fi încheiate pe cei 4—5 ani cât nu s'au încheiat.

E scoasă în coale pentru Venite și coale pentru Cheltueli, putînd să se iee pentru fiecare primărie atâtea coale pe cât știe că are de multe venite și cheltueli. Coala cu 1 Leu 60 bani. Pe 1 coală 92 rubrici.

— În 2 zile e gata și

Contul de gestiune,

adecă caetul rezumativ (Zărsămadă) al tuturor venitelor și cheltuelilor, cu toate capitolele adunate la un loc, 8 pagini, 4 Lei.

A se cere la „Tipografia Românească” din Deva și Tip. „Libertatea” Orăștie.

Rugăm pe cetitori a arăta a-această vestire dlor secretari (notari) și primarii.

Volume de „Foi Interesante”

mai avem de pe următorii ani, legate la oaltă în cărți mari, de 210—220 pagini, cu sute de chipuri frumoase, cu poezii, nuvele, povești și glume:

„Foaie Interesantă” de pe 1908, 1909, 1910, 1911, 1913, 1919, 1920 și 1921.

Prețul unui volum, ori-care, trimise cu posta franco-recomandă, e 10 Lei. — Cumpărat în persoană aici la noi (cînd nu merge pe poștă) se dă cu 7 Lei.

Volume de pe 1906, 1907, 1912 și 1914, nu mai avem.

Banii se trimit înainte. Cu „ramburs” nu trimitem. Cererile fără bani, nu se tau în samă.

„Eroii Nostri“

prea frumoase cărțile istorice. Cuprind începutul istoriei Românilor acți în Dacia, apoi întemeierea Principatelor Moldovei și Munteniei.

Sunt 3 cărțile ce ne arată istoria neamului în cuvinte, în icoane și cu poeziile, care cântă mărirea acelor vremi.

Fiecare Cărțică (1. 2. 3.) se vinde cu Lei 2.50 trimisă franco, la o altă Lei 7.50 și 2 Lei pentru a se pune recomandat la poștă.

Banii înainte. Cu „ramburs“ nu lucrăm.

Reuniunea Femeilor române din Orăștie.

Concurs.

La Atelierul de Teșătorie al Reuniunii Femeilor române din Orăștie este vacant postul de Conducătoare al acestui Atelier.

Reflectantele să binevoiască a se anunța la doamna Victoria Dr. Erdell, președinta Reuniunii.

Victoria Dr. Erdeli, Prof. V. Iacob, președintă. secretar.

Concurs.

Pentru arangarea unei odăi pentru inspectorii școlari la liceul din Orăștie, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție a acestui anunț. Aranjamentul va consta din 1 dulap, 1 pat cu matrașe, 4 scaune, 1 taburet cu sticlă, 1 masă, 1 spălător, 1 cuier, 1 otoman, 1 sobă, 2 perne cu pene, 4 fețe de pernă, 4 ciarșafuri, 1 plapomă, 4 ștergere, 1 covor de pat, 1 covor pe jos, 1 perdea. Ofertele în scris (eventual oral) vor fi trimise subsemnatei Direcțiuni. Se va indica prețul separat la fiecare obiect.

Direct. liceului „A. Vlaicu“. (533) 2-2

„Albumul-Vlaicu“.

Multe cărți văd lumina tiparului în zilele noastre, mai mult ori mai puțin bune, dar o carte așa aproape sufletului nostru, ca „Albumul-Vlaicu“, puține cunoaștem.

„Albumul-Vlaicu“ e o lucrare mare și frumoasă, scoasă sub îngrijirea gîngășă a scriitorului A. Ciura, începută după sfîrșitul dureros și eroic al lui Aurel Vlaicu. E adunarea la un loc a celor mai simțite și vii amintiri despre el, despre sforșările lui în jurul invenției, despre „pătimirile și biruințele lui asupra tuturor pedecilor și răutăților... Iar pe când era ca și cum „ar fi dobândit lumea“, atunci — în groapă s'a sălășluit, dar în strălucitoare, în nemuritoare groapă!

Albumul, tipărit în 2 din 3 părți ale lui, înainte de război, e ca o carte a prorociilor viitorului acestui neam, — prorocii cari repede s'au și împlinit, mergând floarea vitează a neamului tocmai pe drumul luminos pe care el i l'a arătat prin zborul său, care l'a omorît, făcându-l nemuritor.

E alături duloște în cele scrise în acest Album, că sufletul nostru nu se satură a le citi și reciti... Pene măeste au scris, mîna măistră a dlui Ciura, a ales și aran-

Mașini și unelte pentru prelucrarea lemnului și pentru fabricarea de coșciuguri (sicrie) (pentru ateliere de tâmplărie)

Patent „Zimmerman“! — Construcție modernă, neîntrecută. Cea mai mare capacitate de prestare. Intrece ori-ce fabricație de concurență; garantează pentru o funcționare rentabilă și mai ieftină decit toate celelalte invenții de puțin preț.

Reprezentanța generală:

(515) 2-3

„SCHIEB“, Fabrică de mașini, soc. pe acți, Sibiu.

geat cele scrise, — și așa carte de mare preț a ieșit din colaborarea tuturor.

Albumul, de 360 pagini, tipărit pe hârtie foarte fină, cu foarte multe chipuri și vederi din viața și zborurile lui Vlaicu, — a ieșit de sub tipar și se vinde în folosul „Fondului de Monument al lui Vlaicu“. Prețul exemplarelor pe hârtie roză, fină, e 25 Lei, trimis franco recomandat; iar exemplarele de lux, pe hârtie de tot fină, așazăsă „de cretă“, e 30 Lei.

A se cere la Administrația foii „Libertatea“ în Orăștie, care le trimite îndată.

Casă de vânzare în Orăștie, str. porumbului nr. 3. Se vinde din mână liberă. Informații da

Emil Farkas

(525) 1-1 Str. Ciorogarilor 20.

Se caută un băiat ca **Invățacel**

pentru prăvălia de băcănie și fierărie a subscrișului:

Ioan Rob,

(535) 1-2 com. Orăștie.

Taur, tînăr, de rasa „Pinzgau“, de 20 luni, cu spatele oblu și alb, pe picioarele din napoi cu verigi albe, încolo roșu întunecat, avînd Certificat, — e de vânzare, la:

Ioan I. D. Chirilă

(0) 1-1 Lancrăm (p. Sebeșul-săsesc).

Aviz! Fac cunoscut, că la fi-rezul Joagăr din Sibot, (Alkenyer) unde se află încă tot felul de scînduri de brad, lașuri, lemne rotunde și lemne de edificat. **Vînzarea în mic (detail)** se face de acum înainte numai **Merourea** și **Jola!** Cine are lipsă de material, să și-l procure, căci în scurt timp se închide vînzarea.

Am peste una sută vagoane **țigla mare** dela renumita firmă **Bohn** — Jugoslavia 1/25 și de cea de **Lugoș**. **Țigla mică** de Lugoș, foarte bună, o vînd cu 700 Lei mîla ab Orăștie.

Petri de moară sistem francez pentru moară de foc și de apă.

Toată marfa de mai sus o pot lîfera îndată la oricare gară, cu vagoanele, cu preț moderat.

Tendor Vulpe

(516) 3-3 Orăștie, Telephon 30.

„Sebeșana“ — bancă populară în Sebeșul săsesc imprumută aume „mai mari, pe lângă garanția sigură, cu dobîndă de netto 8% și 2% comision.

Primește depuneri pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Vînd: în Vinul de-jos și în Sebeșul-săsesc câte 1 casă **Wertheimiană** și mobile potrivite pentru bănci și cancelarii. (465) 6-6

Amatorii se vor adresa direct la: „Sebeșana“ în Sebeșul-săsesc.

Frați meseriași! Frați plugari!

Duceți banul vostru agonisit cu trudă, la Institutul ardelenesc

„Cetatea“

Bancă comercială-economică S. A. Brașov

care Vi-l păstrează cîștit și-l fructifică cu o dobîndă până la 6% după sumă și durata depunerii.

Darea după interese o plătește banca.

Banca „Cetatea“ a fost acum zece ani o mică însoțire de credit, cu un modest capital de 3.200 cor. — Azi este una din cele mai mari bănci Românești-Ardelenesti, cu:

Capital Social deplin vărsat: Lei 10.000.000 —

Capital în emisiune: Lei 60.000.000 —

Președintele Consiliului de administrație este:

Dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

Banca „Cetatea“ are Sucursale, la care vă puteți adresa cu încredere și anume:

New-York, Wall Street No. 70, București, Cluj, Galați, Gherla, Cohalm, Odorhelu și Toplița-Română.

Sprîșniți cu obolul vostru banca „Cetatea“ înființată de 23 de plugari români și câșiva meseriași modești! Depuneți banii voștri spre păstrare și creștere la „Cetatea“, una din cele mai tari și mai solide bănci românești din Ardeal, care vă servește cîștit și frățește.

Plugări și meseriași Români, adresați-vă cu încredere la banca ardelenescă, în fruntea căreia stau vrednicii luptători pentru Românișm! (503) 3-6

Căldări de fier rachi, de 100-200 litre, sunt de vânzare la:

Frații Stano,

(524) 3-3 Orăștie și Deva.

Trei case, de vânzare,

sunt în Orăștie și anume:

Casa Nr. 18, din strada Romoșelului, stînd din 3 odăi, bucatărie, 2 pivniși, lemnație, șopruri, cochină, etc. (521) 3-3

Casa Nr. 20, din aceeași stradă, cu 3 odăi, bucatărie, grajd, șopruri, magazie de lemne, grădina.

Casa Nr. 22, din aceeași stradă, stînd din 4 odăi, bucatărie, pivnișă, grajd, grădina, — etc.

Se pot vedea ori-cînd. Informații se dau în casa dela Nr. 20.

Prăvălie de vânzare!

Din cauza altor ocupații se vinde o prăvălie cu trecere bună, bine aranjată, aflătoare într-o stradă principală din Orăștie. — Informații să se ceară dela Adm. foii „Libertatea“. (519) 3-3

De vânzare o casă mare cu curte și grădina. Informațiuni în Strada Regală 1, la etaj. (518) 3-3

Pentru proprietarii de mașini de treerat

și mori.

Avem permanent în depozitele noastre, în calități superioare:

Petri de mori.

Site de mătasă.

Ciocane de ferecat

(Kronhaemmer)

(Billenhaemmer).

Curele de transmisiune.

Curele de cusut.

Ulei de uns mașini Nr. 15.

Ulei de uns mașini Nr. 16 rafinat.

Ulei de uns cilindre.

Ulei pentru dynamo.

Motorină.

Petroleu.

Unsoare consistentă.

Klingerit.

Moorit.

Articole de caucuc.

Asbest.

Garnituri grafitate.

Garnituri de asbest.

Garnituri cu seu.

Cositor englez.

Chingi pentru mori.

Saci.

Strupuri pentru curele.

Șaibe de șmirghel.

Șticle pentru nivelul apei.

Șticle „Klinger“.

Manometre.

Cane pentru ulei.

Ungătoare „Stauffer“.

Discuri pentru curele, etc.

Departamentul Mașinelor al Reuniunii Agricole soc. pe acți

Sibiu, strada Sarii Nr. 22.

Sighișoara, strada Baler Nr. 47.

Mediaș, Piața cazarmei Nr. 15.

(497) 6-6